

OŠ. Marka Marulića Ljubuški.

04.05 - . 08.05. 2020. god.

VIII. RAZRED

POVIJEST

NASTAVNA TEMA : SVIJET U DOBA EUROPSKE DOMINACIJE U 19. STOLJEĆU

NASTAVNA JEDINICA: HRVATSKO ISELJENIŠTVO

NASTAVNICI: IVAN LOVRIĆ, RADOSLAV BOŠNJAK, STANA BOTO I JAKICA MILAS

Upute za rad: Otvoriti stranicu 134. u udžbeniku. Ponovite pitanja ispod naslova, nastavne jedinice (crveni okvir). Pročitati tekst nastavne jedinice str. 134. - 135. u udžbeniku.

Nagli porast stanovništva Europe, uzrokovan uspješnim suzbijanjem mortaliteta, stvorio je veliki pritisak na tadašnju ekonomiju i na opskrbu hranom. Stoga krajem 19. st. započima veliki val iseljavanja Europljana (**Irci, Francuzi, Poljaci, Česi, Njemci, Talijani ...**) u prekomorske zemlje. U tom iseljavanju sudjelovali su u velikome broju i **Hrvati**. Oni su bili pritisnuti teškim životnim uvjetima, krizom vinogradarstva, neimaštinom, porezima, nestašicom, siromaštvom. Napušatali su svoju domovinu, svoju kuću i obitelj, u potrazi za boljim životom. Procijenjuje se da je u tome periodu **polu milijuna** Hrvata napustilo ove prostore (iz **Istre, Dalmacije, Hercegovine, Slavonije**). Razlozi toga bili su ponajviše ekonomske prirode a onda i politički razlozi. Hrvati su se najviše iseljavali u Sjevernu Ameriku, **SAD i Kanadu** ; a manje u Južnu Ameriku **Argentinu, Brazil, Čile** te **Australiju i Novi Zeland** . Veliki broj njih tamo se dobro snašao, prilagodio i započeo svoj životni put. Mnogi se od njih više nisu vratili u svoju domovinu, no nisu zaboravili od kud su došli. Većina njih uspješno se bavila poljoprivredom, vinogradarstvom, ribarstvom, a neki od njih započeli su i uspješno vodili svoje privatne firme u industriskom sektoru (željeznice, rudarstvo, banke, trgovina ...) i potvrdili se kao uspješni, ugledni i priznati ljudi u svijetu.

Svoj ogroman doprinos za hrvatsku dijasporu, dala je **hrvatska katolička Crkva**, hrvatski misionari. Nepoznavanje jezika zemlje u koje su se doselili i opća nepismenost našeg, hrvatskog naroda bili su na početku teška prepreka kao i poznavanje državnih prava (pribavljanje dokumenata i isprava). U takvim su prilikama često u pomoć priskakali hrvatski **svećenici**, pogotovo **franjevci**, koji su kao školovani ljudi i duhovni pastiri među hrvatskom emigracijom uživali veliki ugled i poštovanje. Kao čuvari stada svoga, redovnici su osnivali **misije** diljem svijeta, pravili crkve, škole i sveučilišta, pokretali novine, časopise, tiskali knjige, kalendare i listove, osnivali društva (**Društvo sv. Rafaela 1913. god.**) te osnovali uz hrvatski narod jednu od najstarijih i najvažnijih institucija **Hrvatsku Bratsku zajednicu 1894. god.** u Pittsburgu, SAD-u. Tako **1904. god.** pokreću i časopis **Zajedničar**, koji izlazi i danas.

Zapiši u bilježnicu:

Vježbati po pitanjima (pitanja, vježbe i zadatci) str. 135. u udžbeniku. Prepisati **sažetak** na str. 135.

Objasni pojam **hrvatska dijaspora**.

NASTAVNA TEMA: DRUŠTVO, KULTURA I PROMJENE U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU U DRUGOJ POLOVICI 19. I NA POČETKU 20. STOLJEĆA

NASTAVNA JEDINICA: GOSPODARSKE I KULTURNE PROMJENE KRAJEM 19. I NA POČETKU 20. St.

Upute za rad: Otvoriti stranicu 137. u udžbeniku. Ponovite pitanja ispod naslova, nastavne jedinice (crveni okvir). Pročitati tekst nastavne jedinice str. 137. - 140. u udžbeniku.

Novi tehnički pronalasci i znanstvena otkrića krajem 19. st. prvorili su svjetske civilizacije u industrijsko-tehnička društva. Široka primjena čelika omogućila je velike promjene u prometu, i to ne samo izgradnjom brojnih željezničkih pruga te većih i sigurnijih brodova, nego i gradnju kanala. Tako je **1869. god.** izgrađen **Sueski kanal** koji je povezo Sredozemno i Crveno more i uvelike skratio put iz Europe prema Aziji i Australiji. Nedugo zatim **1914. god.** pušten je **Panamski kanal** gdje je najkraćim putem povezan Atlanski s Tihim oceanom. Brodovi, željeznice, telefoni i telegrafi te pojava prvih automobila povećali su pokretljivost i činili dostupnim svaki kutak Zemljine površine. **Opći privredni procvat** donio je korist svim društvenim slojevima.

Svakodnevni se život gradskog stanovništva uvelike razlikovao od života na selu - muzeji, bogate knjižnice, opere, kavane, a potkraj 19. st. i kinodvorane, širom su otvorile svoja vrata gradskom stanovništvu. Umjetnost je pred kraj 19. st. bila pod snažnim utjecajem društvenih promjena. Zbog tog su se razloga razvijali umjetnički pravci čiji je izričaj bio usko vezan uz društvenu uključenost umjetnika. U drugoj polovici 19. st. Europom dominiraju : **realizam, naturalizam i historicizam**, a oni obilježavaju glazbu, književnost, slikarstvo, šport. Krajem 19. st. pojavljuje se **moderna**, koja mjenja naziv u **secesiju**. Poznati umjetnici onoga vremena bili su: **Charles Baudelaire, Thomas Mann, Rainer Maria Rilke**. No, među najznačajnijim pravcima krajem 19. te početkom 20. st. bio **impresionizam**, umjetnički pravac nastao u Francuskoj, koji se posebno izrazio u likovnoj umjetnosti. Njega je obilježio poznati svjetski umjetnik **Claude Monet**.

Pred kraj 19. st. u **Parizu 1894. god.** na ideju francuskoga plemića **Pierra de Coubertina** začin su dale **moderne Olimpijske igre**. Njegov cilj je bio zajedništvo među narodima, o natjecanju mladih ljudi diljem svijeta, ali ne na bojnem, već na športskom polju. I da se oživi duh na stare, drevne olimpijske igre u Grčkoj. Prve su održane u njihovoj domovini, kolijevci športa u **Grčkoj 1896. god.** One se događaju svake **četvrte** godine, a na suvremenim Olimpijskim igrama sportaši se natječu u brojnim disciplinama. Radi organizacije Igara na kongresu je utemeljen **Međunarodni olimpijski odbor - MOO** čija je prisutnost doprinijela popularizaciji športa, širenju olimpijskog pokreta i jačanju športskog duha u svijetu.

Zapiši u bilježnicu:

Vježbati po pitanjima (pitanja, vježbe i zadatci) str. 138. - 140. u udžbeniku, prepisati **sažetak** na str. 143.

Objasni pojmove: **liberalno, impresionizam, olimpijski krugovi**.

Nacrtaj **olimpijske krugove** na 140. strani u udžbeniku.